

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/33/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015200158
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6015200158.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Mariána Trenčana v právnej veci navrhovateľky: O. N., rod. H., nar. XX.F. XXXX, bytom N. P. XXXX/X, D. D. - N., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa-ústredie, ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/28/2015-14 zo dňa 11.februára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/28/2015-14 zo dňa 11.februára 2016 potvrdzuje.

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo 6.novembra 2014, ktorým odporkyňa podľa § 65, § 293z, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení priznala navrhovateľke od XX.S.Q. XXXX starobný dôchodok vo výške 465,10 € mesačne a od 1.januára 2014 ho na základe zákonnej valorizácie zvýšila na 473,90 € mesačne.

Krajský súd tak rozhodol po tom, čo po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne i konania, ktoré mu predchádzalo v súlade s ust. § 2501 ods. 1 O.s.p., vypočul účastníkov, oboznámil sa s ich písomnými podaniami, s obsahom administratívneho spisu, najmä s o žiadosťou navrhovateľky o priznanie starobného dôchodku z 10.októbra 2014, s predchádzajúcimi žiadosťami o priznanie čiastočného invalidného a invalidného dôchodku, s osobnými listami dôchodkového zabezpečenia navrhovateľky, s potvrdeniami o jej evidovanej nezamestnanosti, s osobným listom dôchodkového poistenia, ktorý bol prílohou napadnutého rozhodnutia, s rozhodnutím odporkyne o priznaní invalidného

dôchodku a o priznaní čiastočného invalidného dôchodku, na základe čoho dospel k presvedčeniu, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom, preto ho podľa § 250q ods. 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie, ktorým namietala, že odporkyňa pri výpočte jej starobného dôchodku nesprávne vypočítala priemerný osobný mzdový bod, keď tento vypočítala z osobných mzdových bodov za obdobie 1989 až 1993, kedy začala poberať invalidný dôchodok. Tento po úprave je 0,8975. Podľa jej názoru odporkyňa mala priemerný osobný mzdový bod vyrátať z osobných mzdových bodov za obdobie 1984 až 1993, kedy jej priemerný osobný mzdový bod po úprave činí 0,9537 - rozhodujúce obdobie podľa § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu zo 14.4.2016 dôvody uvádzané navrhovateľkou označila za neopodstatnené a poukázala na to, že navrhovateľka uvádza rovnaké námietky ako v priebehu administratívneho a súdneho konania, s ktorými sa odporkyňa ako aj krajský súd vysporiadali. Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne vec posúdil, pričom nezistil nezákonnosť napadnutého rozhodnutia. Preto navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 26.septembra 2017 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

V konaní nebol sporný zistený skutkový stav ako vyplýva z administratívneho spisu odporkyne ako aj rozhodnutia súdu, že navrhovateľke bol v minulosti na základe jej žiadosti o priznanie čiastočného invalidného dôchodku od 11.októbra 1994 rozhodnutím z 28.septembra 1994 od 6.decembra 1993 priznaný čiastočný invalidný dôchodok. Tento bol vymieraný z III. pracovnej kategórie z jej čistého priemerného mesačného zárobku zisteného z rokov 1989-1993, ktorý po úprave pre výpočet dôchodku činil 2 827,- Sk. Na základe jej následnej žiadosti z 12.decembra 2001 bola dňom 4.decembra 2001 uznaná invalidnou podľa § 29 ods. 3 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení a rozhodnutím odporkyne z 10.januára 2002 jej bol priznaný invalidný dôchodok. Tento bol vypočítaný z rovnakého priemerného mesačného zárobku, lebo bol pre navrhovateľku výhodnejší. Po priznaní čiastočného invalidného dôchodku do vzniku jej invalidity nedosiahla vyšší priemerný mesačný zárobok.

Žiadosťou z 10.októbra 2014 navrhovateľka požiadala o priznanie starobného dôchodku od XX.S. XXXX. Z prehľadu dôb zamestnania, poistenia aj iných činností, ktorý bol súčasťou podanej žiadosti vyplynulo, že navrhovateľka bola nepretržite zamestnaná od 18.júla 1967 do 30.septembra 1987. V októbri 1987 nepracovala, následne bola zamestnaná od 1.novembra 1987 do 31.októbra 1993, od 1.februára 2006 do 28.februára 2009, od 22.mája 2013 do 23.júla 2013. V období od 1.novembra 1993 do 30.júna 1995 a od 26.marca 1999 do 3.apríla 2002 bola nezamestnaná, evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie, od 23.novembra 1993 do 22.novembra 1994 bola práceneschopná a od 1.júla 1995 do 9.marca 1999 sa starala o blízku osobu. V ostatnom období bola nezamestnaná a neevidovaná ako uchádzačka o zamestnanie, bola poberateľkou invalidného dôchodku. Uvedené údaje boli zhodné s potvrdeniami o trvaní jej zamestnania a o evidovanej nezamestnanosti. Súčasťou administratívneho spisu boli evidenčné listy dôchodkového zabezpečenia, v ktorých jednotliví zamestnávateľia navrhovateľky potvrdili dĺžku trvania jej zamestnaneckého vzťahu i zárobky, ktoré dosiahla. Tieto údaje boli v celosti a správne prenesené do osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý bol prílohou napadnutého rozhodnutia.

Súd prvého stupňa s odkazom na ust. § 293z zákona o sociálnom poistení správne vychádzal z toho, že

ak nárok na dôchodkovú dávku vznikol pred 1.januárom 2008, podmienky nároku na dôchodkovú dávku sa posudzujú a jej suma sa určuje aj po 31.decembri 2007 podľa zákona účinného pred 1.januárom 2008, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poukázal tiež na ust. § 65 ods. 1 a 7 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.decembra 2007, z ktorého vyplýva, že poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek, ktorý sa v prípade ženy, ktorá vychovala 1 dieťa a v období od 1.januára 2004 do 31.decembra 2010 dovŕšila vek 56 rokov určí tak, že k veku 56 rokov sa pripočíta 9 kalendárnych mesiacov.

Pretože navrhovateľka sa narodila XX.F. XXXX a vychovala 1 dieťa. 56 rokov dosiahla XX.F. XXXX, bol jej dôchodkový vek v súlade s ust. § 65 ods. 7 písm. a) zákona o sociálnom poistení správne určený tak, že k veku 56 rokov bolo pripočítaných 9 kalendárnych mesiacov, tzn., že dôchodkový vek so vznikom nároku na starobný dôchodok dosiahla XX.R. XXXX. Tento dátum bol rozhodujúci pre zistenie obdobia dôchodkového poistenia i určenie rozhodujúceho obdobia, z ktorých sa zisťoval priemerný osobný mzdový bod.

Podľa § 79 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31 .júla 2006 sa suma starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku a invalidného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal niektorú z týchto dôchodkových dávok, nesme určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než ktorý bol poistencovi určený na výpočet predchádzajúcej dôchodkovej dávky. Ak predchádzajúca dôchodková dávka bola vypočítaná podľa predpisov účinných pred 1.januárom 2004, určí sa osobný mzdový bod podľa § 62 (ako podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu) za každý kalendárny rok patriaci do 5 zárobkovo najlepších kalendárnych rokov v rozhodujúcom období, z ktorých bol určený priemerný mesačný zárobok na výpočet predchádzajúcej dôchodkovej dávky.

S účinnosťou od 1 .augusta 2006 sa stal súčasťou právneho poriadku § 79a zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa suma starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal invalidný dôchodok, nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než z ktorého sa určila suma invalidného dôchodku.

Podľa 66 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31 .decembra 2007 sa suma starobného dôchodku určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty. Ak poistenec bol dôchodkovo poistený po splnení podmienok nároku na starobný dôchodok a nepoberal tento dôchodok alebo jeho časť, suma starobného dôchodku sa určí podľa ods. 1 a pripočíta sa k nej suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty. Takto určená suma starobného dôchodku sa zvýši o 0,5 % za každých 30 dní dôchodkového poistenia získaných po vzniku nároku na starobný dôchodok bez poberania tohto dôchodku alebo jeho časti.

Pokiaľ navrhovateľka v samotnom opravnom prostriedku a rovnako aj v odvolaní proti rozsudku namietala nesprávny výpočet priemerného osobného mzdového bodu odvolací súd odkazuje na podrobné zrozumiteľné a presvedčivé zdôvodnenie použitého postupu uvedené v odôvodnení jeho rozsudku, z ktorého vyplýva, že odporkyňa v zmysle cit. ust. § 66 správne určila osobný mzdový bod navrhovateľky z kalendárnych rokov, z ktorých bolo možné zistiť jej osobný vymeriavací základ v období pred vznikom nároku na starobný dôchodok (vytlačené tučným písmom v osobnom liste dôchodkového poistenia). Prehľad zárobkov, ktoré navrhovateľka dosiahla v týchto rokoch bol uvedený v osobnom liste dôchodkového poistenia pod označením osobný vymeriavací základ. Hodnota všeobecného vymeriavacieho základu je pre ten ktorý rok určená právnym predpisom. Priemerný osobný mzdový bod navrhovateľky odporkyňa správne určila ako podiel úhrnu osobných mzdových bodov a rokov dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období a správne takto zistený priemerný osobný mzdový bod vo výške 0,8589 navýšila podľa príslušného zákonného ustanovenia, uvedeného v

odôvodnení rozhodnutia na hodnotu 0,8829.

Keďže predchádzajúca dôchodková dávka bola navrhovateľke vypočítaná z priemerného osobného mzdového bodu 0,8975, ktorý prevyšil novo určený priemerný osobný mzdový bod, správne odporkyňa aplikovala zák. ust. § 79 a sumu starobného dôchodku vypočítala z vyššieho priemerného osobného mzdového bodu. Hodnota vyššieho priemerného osobného mzdového bodu bola v súlade s cit. ust. § 79 ods.1,2 zistená ako podiel súčtu osobných mzdových bodov 4,3769 (ktoré boli zistené z 5 zárobkovo najlepších rokov, z ktorých bol zistený priemerný mesačný zárobok) a rokov dôchodkového poistenia v týchto kalendárnych rokoch, čo činilo 5,0028. Aj takto zistený priemerný osobný mzdový bod bol zvýšený tak ako to z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplynulo a dosiahol hodnotu 0,8975. Pri aplikovaní vyššieho priemerného osobného mzdového bodu bola suma starobného dôchodku navrhovateľky správne určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty platnej v roku 2013 vo výške 10,0098 €. K takto určenej sume starobného dôchodku do vzniku nároku naň vo výške 361,- € mesačne bola správne pripočítaná suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov (správne uvedené v osobnom liste dôchodkového poistenia) za obdobie dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok, tj. od 1.februára 2006 do 23.júla 2013 a aktuálnej dôchodkovej hodnoty ($1,8692 \times 10,0098 = 18,71031$ € mesačne) a o 0,5 % za každých 30 dní dôchodkového postenia získaných po vzniku nároku na starobný dôchodok bez jeho poberania, tj. za 1 187 dní správne sumu starobného dôchodku navrhovateľky zvýšila o 19,5 %, tj. o 74,06100 €. Priznanú sumu starobného dôchodku tak správne určila ako súčet súm 361,- , 18,71031 a 74,06100 €. Správne pristúpila tiež k valorizácii starobného dôchodku podľa § 82 a 293ce zákona o sociálnom poistení a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 329/2012 a 329/2013 tak, ako to bolo v odôvodnení rozhodnutia konkretizované o 11,20 € a 8,80 € mesačne.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia presvedčivo vysvetlil nedôvodnosť námietky navrhovateľky domáhajúcej sa ustálenia jej priemerného osobného mzdového bodu z obdobia pred rokom 1989, pretože pred rokom 1989 dosahovala nižšie zárobky než v rokoch 1989 -1993. Prehľad zárobkov navrhovateľky v rokoch 1989 -1993 bol obsiahnutý v osobnom liste dôchodkového poistenia v časti osobný vymeriavací základ, takisto jej zárobky v rokoch 1987 a 1986. Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že v roku 1984 dosiahla navrhovateľka zárobok 35 299,- Sk a v roku 1985 35 407,- Sk, t.j. nižšie sumy, než v rokoch, ktoré boli zohľadnené. Nedôvodná teda bola aj námietka, že pri určení výšky jej starobného dôchodku sa neaplikovalo zákonné ust. § 79 zákona o sociálnom poistení, pretože odporkyňa ho aplikovala a v jeho zmysle vychádzala z vyššieho priemerného osobného mzdového bodu, t.j. z toho, ktorý bol použitý pri výpočte jej predchádzajúcej dôchodkovej dávky (čiastočného invalidného aj invalidného dôchodku). Súd správne zdôvodnil, že nevyhovelo ani jej požiadavke na priznanie starobného dôchodku späťne 3 roky od podanej žiadosti, pretože súd nie je príslušný na rozhodovanie o uplatnených dôchodkových nárokoch poistencov s tým, že do jeho kompetencie patrí len preskúmať, či rozhodnutie vydané odporkyňou zodpovedá zákonu. Navrhovateľka požiadala odporkyňu o priznanie starobného dôchodku od 24. júla 2013 a v súlade so žiadosťou bolo rozhodnuté. Predpokladom priznania uplatnenej dôchodkovej dávky je splnenie zákonných podmienok pre vznik nároku a podanie žiadosti.

Navrhovateľkou opakovaná výhrada k metodike výpočtu výšky jej starobného dôchodku smerujúca k spochybneniu právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa hoci doplnená o vlastný výpočet priemerného osobného mzdového bodu avšak bez uvedenia zákonných ustanovení poskytujúcich oporu vlastnej metodike výpočtu neposkytuje dostatok dôvodov pre jej zohľadnenie a následný záver o nesprávnom právnom posúdení veci, ktorého sa navrhovateľka dožaduje. Navrhovateľkou v odvolaní zmienené ust. § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. (týkajúce sa zaokrúhľovania priemerného osobného mzdového bodu po úprave podľa ods. 3 a 4) nebolo evidentne odporkyňou porušené preto súd ani na túto námietku neprihliadol.

Podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne

doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Z uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že prvostupňový súd dôvodne považoval napadnuté rozhodnutie odporkyne za vydané v súlade so zákonom a pretože ani námietky navrhovateľa neboli spôsobilé spochybniť jeho závery, na ktoré odvolací súd odkazuje a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. i v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebola úspešná.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.